

Pasningsvejledning for kaniner

Kaninen er et populært kæledyr, men den har langt fra samme status som en hund eller kat. Mange kaniner mistrives i dag, fordi man ikke har sat sig ind i, hvilke behov kaninen har og hvordan man stiller dem.

Kaninen blev tidligere holdt udelukkende som produktionsdyr og dette har bidraget til måden, hvorpå man ofte holder kanin i dag – Alene i små bure uden megen aktivitet og forkert fodring.

For at ændre på disse forhold har jeg udarbejdet denne pasningsvejledning som er nem og overskuelig, selv for en ny kaninejer. Jeg ligger vægt på velfærd, kaninens behov, social adfærd, aktivitet, korrekt fodring og sundhed.

Fakta om kaniner:

Alder: 8-12 år, rekorden er 18 år

Familie: Lagomorph . Mange tror fejlagtigt kaninen er en gnaver, men den tilhører lagomorph ordenen og er tæt beslægtet med haren og pikaen.

Vægt: 1-12 kg. Racerne er meget forskellige.

Aktivitet: Høj! Kaninen er et ekstremt aktivt dyr som er bygget til at løbe, springe og grave.

Pladskrævende: Ja. Kaniner kræver, grundet deres aktivitetsniveau, masser af plads. Et bur er ikke nok.

Intelligente: Ja, kaniner er intelligente. Det kan lære tricks, toiletrænes og er meget opfindsomme.

Krævende: Ja, kaniner kræver faktisk en del, både tid, viden og plads. Foruden den daglige pasning og fodring, skal hjemmet sikres og man må påregne, at skulle køre længere efter en dyrlæge, da ikke alle kan behandle kaniner. Kaniner går ind under kategorien exotics. Sygdom hos kaninen er ofte akut, når det opdages, derfor er det betydeligt at nævne.

Bolig

En kanin er et aktivt og nysgerrigt dyr, som har brug for at kunne bevæge sig og blive stimuleret i dagligdagen. Et bur er altså aldrig nok. Kaninen skal have mulighed for at udøve aktivitet min. 10 timer om dagen. Med aktivitet menes der: Løbe, hoppe, springe, grave, snuse, undersøge og gnave.

Det er meget vigtigt, at opfylde disse behov, da kaninen ellers kan blive deprimeret, aggressiv og udvikle stereotyp adfærd, som følge af kedsomhed og manglende aktivitet.

Et typisk kaninbur med en times motion dagligt er lagt fra nok og bruger man denne type bur, udendørs eller indendørs, bør der altid være tilknyttet en løbegård, som kaninen har adgang til hele døgnet.

Man kan vælge at have kaninen indendørs eller udendørs.

Indendørs

Kaninen kan bo indendørs som huskanin, fritgående eller delvis fritgående. Dette er en utrolig dejlig måde at holde kanin på og man vil opleve, at den bliver en del af familien. Man får et tæt forhold til sin kanin og man har nemmere ved at opdage evt. sygdom end hvis den bor ude. Kaniner bliver utroligt tamme når de holdes på denne måde. Ofte følger de deres ejer rundt i huset, tigger ved køleskabslågen eller hopper op og lægger sig i sofaen når man ser TV.

Man kan holde huskanin på to måder. Fritgående eller delvist fritgående.

Fritgående: Kaninen har adgang til hele eller dele af huset og er ikke begrænset af et bur eller indelukke på noget tidspunkt.

Delvis fritgående: Kaninen har det meste af tiden adgang til hele eller dele af huset og resten af tiden er den begrænset til en løbegård.

Kaninen skal altid have adgang til en base, som er dens domæne. Her sættes maden, toilettet og tæpper som kanin kan sove på. Dette er et område hvor kaninen skal have mulighed for at trække sig tilbage og være i fred, hvis den vil. Den skal også have et eller flere huse den kan søge tryk i.

Kaniner er renlige dyr og kan lære at tisse i en bakke. En neutralisering vil gøre kaninen 100% renlig, da man undgår afmærkning med urin og afføring. Opsæt høhækken over toilettet da det opfordrer kaninen til at bruge det. Toiletbakken skal være så stor, at kaninen kan sidde i den. En kattebakke er velegnet til formålet. Husk at kaninsikre din bolig ved, at gemme ledninger væk og sørge for, at den ikke kan komme til skade på ting eller spise en giftig plante.

Udendørs

Man kan også vælge at holde kaninen i et udendørs anlæg enten hele året rundt eller kun om sommeren. Der skal være fri adgang til anlægget, så kaninen har mulighed for at bevæge sig. Anlægget bør ikke være mindre end 8-10 m².

Om vinteren skal der altid være adgang til et frostsikkert isoleret hus hvor det ikke trækker. De udendørs bure man køber i butikkerne, er ikke nok. En varmekilde er en god ide at tilbyde kaninen, da de i naturen aldrig vil have under 4-5 grader i deres jordhuler. Husk at vand let fryser om vinteren og derfor skal tjekkes flere gange dagligt. Også her kan en varmekilde være meget nyttig til, at holde vandet frostfrit.

Om sommeren skal der være rigeligt adgang til skyggesteder, da kaniner ikke tåler den varme sol eller temperaturer over 22 grader. De får meget le t hedeslag når de overopheder og denne tilstand er yderst kritisk. Sørg for skygge og kølige liggsteder, f.eks. på jorden eller fliser. Fryseelementer som de kan ligge op ad, kan tilbydes når temperaturene er særligt høje.

Rigeligt med skjulesteder er vigtigt, da kaninen er et byttedyr og derfor har brug for steder hvor de føler sig i trykke og i sikkerhed for rovdyr. Huse, huler og tunneller er eksempler herpå.

Træstubbe, sandkasser/gravekasser o. lign. skaber desuden et godt miljø for kaninerne, så disse, eller lignende, bør anlægget også være udstyret med.

Holder man kaniner ude året rundt, er det meget vigtigt de er to eller flere, så de får opfyldt deres sociale behov. Mere herom senere.

Aktivitet

Kaninen er som før nævnt et aktivt dyr og det er vigtigt, at vi som ejere søger for, at den kan få stillet sine behov. Kaninen er mest aktiv om morgenen og om aftenen. Et stillesiddende liv kan føre til fedme, gig, knogleskørhed, ligge-/siddesår, muskeltab og maveproblemer.

Bevægelse er så stor en del af kaninens behov, at det skal tilgodeses bedst muligt. Et liv i et bur 0,5-1 m², med 1-2 timers aktivitet dagligt er derfor slet ikke nok.

Kaninen skal have mulighed for min. 10 timers aktivitet

hver dag, hvor den kan løbe, hoppe, springe, grave, finde mad o.lign. Den skal have adgang til legetøj som kan stimulere den; papkasser, bolde, tunneller, gravekasser etc. At bruge en foderbold til pillefoderet er også en god aktivitet. Kaninen er aktiv 12 – 16 timer om dagen.

Kaniner er sociale dyr

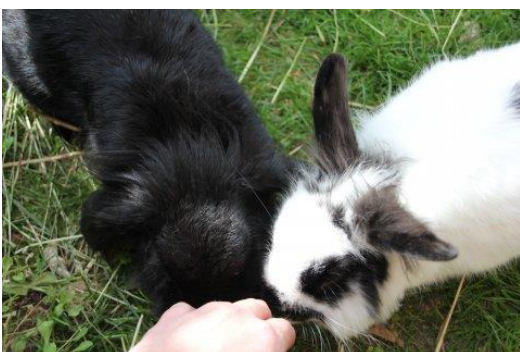
Kaninen er ikke et flokdyr, men et kolonidyr. Det betyder dog ikke at den lever alene. Kaniner lever i naturen sammen med andre kaniner og aldrig alene. De er territoriale, men bruger meget tid sammen. Kaniner bør altid holdes minimum to sammen og aldrig alene. Territorial og hormonelt betinget adfærd er grunden til at kaniner slås. Ved at neutralisere begge parter opstår muligheden for, at din kanin kan komme til, at leve et socialt liv. Kaniner nyder utrolig godt af hinandens selskab og føler tryghed ved at være to eller flere. En neutralisering vil også forbygge livmoderkræft hos hunkaninen og fjerne eventuel aggressivitet og dominans for begge køn.

Når to kaniner sættes sammen, er det vigtigt der er nok plads, at begge parter er neutraliserede og at det foregår på neutral grund. En hun og en han er normalt det nemmeste match. Udvis altid forsigtighed når to fremmede kaniner skal mødes. Du kan læse mere om emnet, samt finde en guide på hjemmesiden til bonding/sammenføring af kaniner, som du bør læse inden du forsøger, da der er mange ting man skal tænke over.

Kaninen som kæledyr

Kaniner bliver ofte misforståede som kæledyr. Mange tror de elsker at blive krammet, løftet og holdt om, men dette er ikke tilfældet. Kaniner er byttedyr der gør at de pr. instinkt er mere på vagt og nemmere at skræmme. De er sensitive dyr som nemt bliver påvirket af omgivelserne.

Når du skal snakke og kæle med kaninen, kan du lægge dig på gulvet, så du kommer i højde med kaninen. På denne måde virker man mindre og ikke så farlig. Tving aldrig kaninen til at kæle, hvis den ikke vil. Kaninen skal få tillid, før den bliver rigtig tam. Giv kaninen mulighed for at opsøge dig i stedet for omvendt. Vær altid rolig omkring din kanin. Høje lyde og hurtige bevægelser skræmmer dem let.

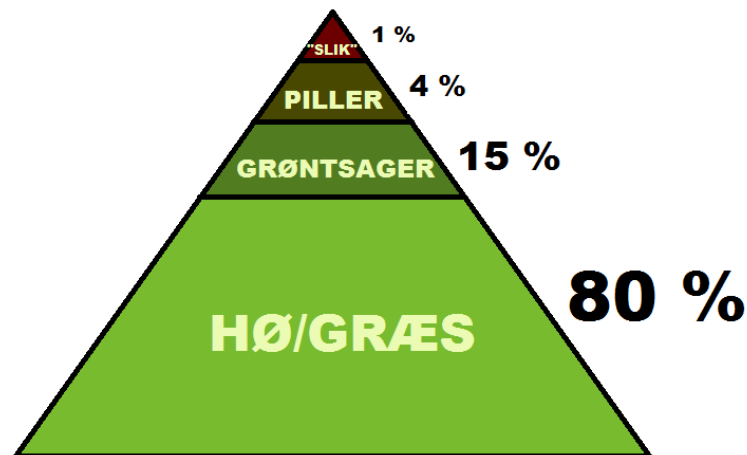
Børn bør altid observeres af en voksen, når de er sammen med kaninen. Børn er ofte udfarende og højlydte og mange kaniner bryder sig ikke om det. Børn kan dog sagtens lære at omgås kaniner med hjælp fra en voksen.

Respekter altid at kaninen har sine grænser og giv den fred og ro når den trænger til det. Når kaninen først får tillid til dig, vil du have en ven for livet.

Fodring

For at din kanin skal komme til, at leve et langt og sundt liv, er det vigtigt at man fodrer den korrekt. Mange sygdomme hos kaniner opstår grundet forkert fodring. Så hvad skal du egentlig fodre din kanin med?

Hø

I naturen lever kaninen hovedsageligt af græs. Det er det dens fordøjelsessystem er indrettet til. Dette erstattes med hø, når der ikke er frisk græs til rådighed.

Mindst 80 % af kaninens foder skal bestå af hø eller græs. Høet skal være af en god kvalitet. Det må ikke støve eller lugte dårligt. Det skal have en grønlig farve og dufte friskt.

Fibre i høet sørger for, at kaninen har en sund fordøjelse og hjælper til, at slide tænderne korrekt.

Halm har en dårlig foderværdi og er ikke noget kaninen behøver.

Grønt

Grønt er vigtigt for kanins fordøjelse og det giver smag og variation i foderet.

75 % af det der tildeles skal være bladgrønt.

Om sommeren kan man fodre med planter fra naturen.

Mælkebøtte, vejbred, burrenerre, skvalderkål, fuglegræs er lige noget for en kanin. Om vinteren må man købe grønt fra butikkerne. Krølsalat, hovedsalt, rocula, bindsalat, radisetoppe, friske krydderurter og gulerodstoppe er gode eksempler.

25 % af grøntsagerne må bestå af mere sukkerholdige varianter. Her kan nævnes: Gulerod, peberfrugt, spinat, asparges, rødbede og selleri.

Frugt betragtes som slik og skal kun gives i meget små mængder. 1 tsk. pr. kg. kanin pr. dag er passende.

Yderligere kan man tildele friske grene. Birk, pil, bøg, hassel, æble og pære er gode sorter

Om vinteren kan man tildele tørrede urter eller friske krydderurter.

Kaninpiller

Kaninen skal have rene piller og ikke gnaverblanding.

Kaninfoder skal være basseret på græs og ikke på korn. Korn indeholder meget stivelse som kaninen har svært ved at fordøje og derfor sætter sig som fedt omkring organerne.

Græs skal stå først på ingredienslisten og foderet skal overholde følgende værdier:

Fibre: Min. 20 %

Protein: 12 – 14 %

Fedt: Max 3 %

Calcium: Max 1 %

Meget lidt foder overholder disse værdier og er ofte basseret på korn.

Jeg anbefaler Burgess Excel og Oxbow som begge er kvalitetsprodukter, der har sat kaninens behov i fokus. Det er meget vigtigt, at man vælger sit foder med omhu, da dårligt foder kan give fordøjelsesproblemer og tandproblemer og føre til yderligere sygdom.

Hvad skal kaninen ikke have

Brød, mælkeprodukter, yoghurtdrops (kaninen er laktoseintolerant), gnaverstænger, nødder, korn, majs, kalksten og saltsten.

Giftigt for kaninen

Løg og løgplanter, tomatplanter og stilk, chokolade, bønner, citrusblade, sten og stilk fra æble og pære og grene fra stenfrugttæer. Der er også en lang række haveplanter som er giftige. Du kan finde en liste på hjemmesiden.

Obs. Man skal altid introducere nyt foder forsigtigt, da kaninen har en sart mave. Skift af foder bør ske over 10 dage.

Vand

Frisk vand skal altid være til rådighed, helst i en skål. Drikkeflasker samler bakterier, da de er svære at gøre ordentlig rene.

Andre tips om pasning

Håndtering af kaninen

Løft så lidt som muligt på din kanin. De har det bedst med at have alle fire ben på jorden. Skal man undersøge den eller klippe kløer, kan det være nødvendig at løfte den op.

Før din hånd ind under brystkassen på kaninen, hvor ribbenene sidder og den anden hånd placeres under enden. Løft kaninen op og hold den tæt ind til dig. Løft ALDRIG kaninen i ørene eller nakken da dette gør ondt på den.

Lig aldrig kaninen på ryggen. Kaninen falder i en slags trance, men den slapper ikke af. Det kaldes tonisk immobilitet og er en slags choktilstand, som stresser kaninen.

Klipning af kløer

Kaninen skal have klippet kløer ca. én gang om måneden. Dette skal gøres med en speciel klosaks. Brug aldrig en negleklipper eller en saks, da det kan få kløerne til at flække.

Tænder

Kaninens tænder vokser hele livet og skal slides ved at den spiser hør.

Tandfejl og tandproblemer er et typisk problem for kaniner. Spiser din kanin ikke hør nok, skal du få tjekket tænderne hos dyrlægen. Kaniner har 6 fortænder, to i undermund og fire i overmund, yderligere har den 22 kindtænder. Kindtænderne er svære at se og kan kun undersøges af en dyrlæge, med et specielt stykke værktøj.

Pelspleje

Alle kaniner har brug for pelspleje, specielt når den fælder. Her kan man bruge en Furminator, som er en speciel kam, der fjerner det løse pels. Hvis kaninen får for mange hår i maven, når den slikker sig og gør sig ren, kan det give anledning til forstoppelse.

Sygdom

Hvordan ser man om kaninen er syg? Kaniner skjuler deres symptomer når de har det dårligt. Ændring i adfærd eller nedsat ædelyst, kan betyde at kaninen er syg. En kanin som ikke spiser, er et alvorligt problem. Kaniner tåler ikke at faste mere end 12 timer, så dette problem skal tilses af en dyrlæge med det samme.

Vil du vide mere om kaniner?

På hjemmesiden frikanin.dk finder du en masse oplysninger om morderne kaninhold, hvor velfærd er i fokus. Du kan læse meget mere om fodring, huskaniner, pasning og pleje, sygdomme og meget andet. Du kan få gode idéer til indretning af boligen og læse meget mere om social adfærd, naturlige behov og neutralisering.

Hjemmesiden har også en gruppe tilknyttet på Facebook, hvor du kan stille spørgsmål og få gode råd om kaninhold.

**Pas godt på din kanin,
den har kun dig.**

Denne pasningsvejledning er udarbejdet af Helle Molberg, som er indehaver af frikanin.dk. Vejledningen er baseret på faglig viden og nyere studier om kaniner.